

Prima instanță: Judecătoria Hîncești
Judecător – A. Bostan
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători – M. Anton
T. Pelin
A. Panov

dosar nr.2r-932/14

D E C I Z I E

29 octombrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele, judecătorul
judecătorii

Svetlana Novac
Tatiana Vieru și Oleg Sternioală

examinînd recursul declarat de Gulpe Ala prin intermediul reprezentantului
– avocatul Rusu Ivan,

în pricina civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Gulpe Ala
împotriva lui Furnică Valeriu, Furnică Elena, Furnică Victor și Furnică Veronica
privind anularea contractului de donație,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2014, prin care
nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Gulpe Ala, iar prin încheierea din 11 iunie
2014 s-a restituit cererea de apel,

c o n s t a t ă:

La data de 29 februarie 2012 reclamanta Gulpe Ala a depus cerere de
chemare în judecată împotriva lui Furnică Valeriu, Furnică Elena, Furnică Victor și
Furnică Veronica privind anularea contractului de donație.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, în urma accidentului rutier
produs la 12.08.2002 pe teritoriul Republicii Bulgaria, a primit o traumă la coloana
vertebrală, care a generat pierderea sensibilității în picioare și a organelor
bazinului, fiindu-i stabilit gradul de invaliditate întîi. Vinovat în producerea
accidentului a fost recunoscut pîrîtul Furnică Valeriu.

Prin hotărîrea judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 15.08.2011 s-a
dispus încasarea de la Furnică Valeriu în beneficiul lui Gulpe Ala prejudiciul moral
cauzat în sumă de 1 000 000 lei.

Executarea acestei hotărîri a fost imposibilă din motiv că, pîrîtul Furnică
Valeriu la momentul executării nu avea în proprietate careva bunuri.

Ulterior, reclamanta a aflat că pîrîtul Furnică Valeriu prin contractul de donație nr. 11470 din 20.10.2010 a trecut în proprietatea lui Furnică Elena și Furnică Victor bunurile imobile din str. Ion Creangă, 134, or. Hîncești și anume: terenul pentru construcție cu suprafața de 0,0625 ha cu nr. cadastral 5301204.052; casa de locuit cu suprafața de 148 m.p. cu nr. cadastral 5301204.052.03; construcția accesorie cu suprafața de 30,9 m.p. cu nr. cadastral 5301204.052.04; construcție accesorie cu suprafața de 35,0 m.p. cu nr. cadastral 5301204.052.05.

Consideră reclamanta că, contractul de donație este unul fictiv, deoarece acțiunea cu privire la repararea prejudiciului moral și material a fost înaintată la judecătoria Botanica la 04.10.2010, iar pîrîtul și-a donat bunurile la 20.10.2010. Deci la data înregistrării contractului, pîrîtul știa cu certitudine că există posibilitatea reparării prejudiciului cauzat din vina sa.

Solicită reclamanta declararea nulității contractului de donație nr. 11470 din 20.10.2010 încheiat între Furnică Valeriu, Furnică Elena, Furnică Victor ca fiind un act fictiv.

Prin cererea suplimentară din 31.01.2013 reclamanta Gulpe Ala din aceleași motive a solicitat declararea nulității contractului de donație nr. 11672 din 28.10.2010 încheiat între Furnică Valeriu și Furnică Elena, prin care a fost donat imobilul - terenul pentru construcții cu suprafața de 0,06 ha, situat pe str. Eugen Doga, r-1. Hîncești cu nr. cadastral 5301202453.

Prin hotărîrea judecătoriei Hîncești din 26 decembrie 2013 acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La data de 22 ianuarie 2014, Gulpe Ala a declarat cerere de apel, iar la 23 ianuarie 2014 a depus cerere de apel motivată, solicitînd admiterea acestuia, casarea hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri de admitere a acțiunii.

Ulterior la 25 martie 2014, Gulpe Ala a depus cerere prin care a solicitat scutirea de la plata taxei de stat. În motivarea cererii de scutire de la plata taxei de stat, Gulpe Ala a menționat faptul că este invalidă de gradul I.

Prin încheierea Colegiului Civil al Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2014 a fost admisă parțial cererea Alei Gulpe cu privire la scutirea de la plata taxei de stat.

Nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Gulpe Ala, fiindu-i acordat termen pentru anexarea dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 1500 lei, pînă la 15 mai 2013.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2014, cererea de apel depusă de către Gulpe Ala a fost restituită.

Invocînd ilegalitatea acestora, la 23 iulie 2014, Gulpe Ala, prin intermediul reprezentantului – avocatul Rusu Ivan a declarat recurs, solicitînd admiterea

recursului, casarea încheierii Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2014 prin care s-a dispus de a nu da curs cererii de apel din motivul neachitării taxei de stat și a încheierii din 11 iunie 2014 cu privire la restituirea cererii de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie scutit de la plata taxei de stat.

În motivarea recursului, recurenta Gulpe Ala, prin intermediul reprezentantului - avocatul Rusu Ivan a invocat încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

Conform prevederilor art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Prin prisma normei de drept citate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, reține faptul că la emiterea încheierii din 10 aprilie 2014, Gulpe Ala nu s-a prezentat, s-a prezentat soțul acesteia – Gulpe Vladimir, care în conformitate cu art. 81 CPC nu dispunea de împuternicirile reprezentantului în ședința de judecată la examinarea cererii de apel, or, dreptul persoanei fizice de a reprezenta altă persoană fizică în ședințele de judecată a fost exclus prin Legea nr. 102 din 28 mai 2010 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare de la 01 ianuarie 2012.

Prin urmare la materialele cauzei nu sunt anexate nici materiale confirmative ce ar certifica faptul primirii de către Gulpe Ala spre cunoștință a copiei încheierii motivate din 10 aprilie 2014 cu privire la scutirea parțială de la achitarea taxei de stat și cu stabilirea termenului până la 15 mai 2014 ora 11.00, pentru achitarea diferenței acesteia în mărime de 1500 lei.

Astfel, din considerentele menționate completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, prin prisma prevederilor art. 425 CPC, consideră recursul depus la 23 iulie 2014 împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2014 de către Gulpe Ala prin intermediul reprezentantului – avocatul Rusu Ivan, în termen.

Cu referire la încheierea din 11 iunie 2014 a Curții de Apel Chișinău cu privire la restituirea cererii de apel depuse de către Gulpe Ala și contestată prin aceeași cerere de recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat în termen, dat fiind faptul că copia încheierii din 11 iunie 2014, recurenta Gulpe Ala a primit-o spre cunoștință la data de 09 iulie 2014.

Conform prevederilor art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând argumentele invocate în recurs în raport cu actele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de către Gulpe Ala urmează a fi admis.

În conformitate cu art. 427 lit. c) CPC RM instanța de recurs după ce judecă recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema în fond.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) CPC RM, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 CPC RM și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Actele cauzei atestă că, în baza încheierii Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2014, a fost admisă parțial cererea de apel depusă de Gulpe Ala cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel, fiindu-i acordat termen pentru anexarea dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 1500 lei, pînă la 15 mai 2013 (f.d.241 V.I).

Iar prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2014, cererea de apel depusă de către Gulpe Ala a fost restituită din motivul neprezentării dovezii de plată a taxei de stat.

În conformitate cu art. 85 alin. (4) CPC, în funcție de situația materială, persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

În aceste condiții, Colegiul reține că instanța de apel urma să analizeze atent circumstanțele cauzei, pentru a evita orice atingere adusă însăși substanței dreptului la un tribunal. Or, la emiterea încheierilor din 10 aprilie 2014 și din 11 iunie 2014, Curtea de Apel Chișinău nu a analizat capacitatea apelantei de a achita taxa de stat pentru declararea apelului și nu s-a expus în privința temeiurilor invocate de apelantă în susținerea cererii de scutire a plății taxei de stat, fapt ce ar putea duce la limitarea accesului liber la justiție.

Materialele dosarului atestă că, recurenta – Gulpe Ala, a menționat că este invalid de gr. I, iar ca acte confirmative a anexat la cererea de recurs, Legitimația de invaliditate seria CN, nr. 155918 din 13.03.2008 (f.d. 231 V.I), iar potrivit Certificatului eliberat de către Consiliul Republican de Expertiză Medicală a Vitalității cu nr. 396885 din 11.03.2008, se confirmă că Gulpe Ala este invalidă de gr. I pe o perioadă nelimitată iar în activitatea muncii necesită ajutor din partea altei personae. (f.d.232 V. II).

Mai mult de cît atît, din Legitimația de invaliditate nr. 155918 se certifică faptul că la data de 01.04.2013, Gulpe Ala dispunea de o pensie de invaliditate în mărime de 1262,87 lei.

Reieșind din principiul respectării dreptului privind accesul liber la justiție și, în vederea respectării prevederilor art. 6 alin.(1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, instanțele judecătorești urmează să

dea o soluție pozitivă cererilor de scutire a plății taxei de stat, în cazul când partea invocă și, confirmă prin prezentarea probelor concludente, situația financiară grea.

Într-o jurisprudență constantă (Clionov vs. Moldova, Tudor-Comerț vs. Moldova, Teltronic-CATV vs. Polonia, etc.) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că dreptul la tribunal este pus grav în discuție dacă taxa de stat este fixată într-un quantum excesiv, în deosebi atunci când cel care intenționează să exercite calea de atac este lipsit de resurse financiare. În consecință, Curtea Europeană a arătat că în toate cazurile de exercitare a recursului (apelului) fără plata taxei de stat, instanța de judecată trebuie să examineze posibilitatea reducerii cuantumului acesteia sau scutirii recurentului (apelantului) care invocă situația grea financiară.

De altfel, Curtea Europeană a relatat în practica sa constantă și a statuat că, „dreptul la o instanță” nu este absolut. În această privință Curtea Europeană în mai multe cauze de acest gen nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unei restricții de natură financiară în accesul unei persoane la o instanță (vezi de exemplu: Tolstoy –Miloslavsky împotriva Regatului Unit, 13 iulie 1995, p. 61, cauza Larco și alții vs. României, hot. din 11 octombrie 2007, cererea nr. 30.200/03, p. 52-53).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, relevă, faptul că, Gulpe Ala la înaintarea cererii de apel urma să achite o taxa de stat în sumă de 8372 lei, instanța de apel a scutit-o parțial acordînd-u-i termen suplimentar pentru achitarea diferenței în mărime de 1500 lei.

Reieșind din situația financiară grea a recurente – Gulpe Ala, care prin prezentarea probelor a confirmat imposibilitatea achitării taxei de stat, instanța de recurs, constată existența necesității scutirii integrale de la achitarea taxei de stat impuse de către instanța de apel.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ ajunge la concluzia de a admite recursul declarat, de a casa încheierile Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2014 și din 11 iunie 2014, cu adoptarea unei noi soluții prin care, se admite demersul Alei Gulpe cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, cu dispunerea scutirii integrale de la achitarea taxei de stat și cu trimiterea cauzei pentru examinarea fondului la Curtea de Apel Chișinău.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 427 lit. c) CPC RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Gulpe Ala prin intermediul reprezentantului – avocatul Rusu Ivan.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2014 și încheierea Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2014, în pricina civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Gulpe Ala împotriva lui Furnică Valeriu, Furnică Elena, Furnică Victor și Furnică Veronica privind anularea contractului de donație, cu pronunțarea unei noi soluții prin care se dispune:

Se admite demersul cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, înaintat de Gulpe Ala prin intermediul reprezentantului – avocatul Rusu Ivan și se scutește integral Gulpe Ala de la achitarea taxei, prevăzută de lege pentru înaintarea cererii de apel.

Se remite cauza pentru examinarea fondului la Curtea de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Novac

Tatiana Vieru

Oleg Sternioală